

Prosjekttittel: «For barn: Lær tegnspråk på TV/nett!»

Prosjektresultat:

Lær tegn med Isaac og Vilde!

Mars 2019

Finn Arild Thordarson (prosjektleder)

Forord

Det å kunne kommunisere med andre og å føle seg inkludert er kanskje noe av det viktigste for å ha det bra. Det er mye helse i inkludering, og tilsvarende mye uhelse i å føle seg alene og ekskludert. Siden de statlige døveskolene ble lagt ned, har stadig flere døve og hørselshemmede barn sitt grunnskoleløp i nærskolen. Ofte kan barna være de eneste døve i sitt nærmiljø, spesielt om de bor i grisgrendte strøk. Etter at prosjektet ble igangsatt, kom rapporten «Hørselshemmede barn og unges opplæringsmessige og sosiale vilkår i barnehage og skole» skrevet av Patrick Kermit for Hørselshemmedes Landsforbund. Der står det blant annet:

«Hørselshemmede barn har vansker med sosial deltagelse og likestilling i vanlige barnehager og skoler. Sammenlignet med hørende opplever de svakere relasjoner til jevnaldrende og mer ensomhet. Mange har ikke en eneste venn, og voksnes nærvær kan ikke kompensere for dette.»

Dette understreker hvor viktig det er med et prosjekt som kan fremme inkludering av døve/hørselshemmede barn i skolen. Vi håper at videoene vil bli brukt systematisk av lærere som har ansvar for å inkludere disse barna i norske skoler i mange år framover.

Sandefjord, 29. mars 2019

Sammendrag

Vi har laget 19 korte videoer som skal være permanent fritt tilgjengelig på nett på kanalen tegn.tv. Videoene bidrar til mer kunnskap og forståelse for å kommunisere med døve/hørselshemmede tegnspråklige. Hørende barn som er de døve/hørselshemmedes medelever er resultatmålgruppen. Målet er at døve/hørselshemmede barn skal bli bedre inkludert blant sine jevnaldrende. Men dette skaper ikke i seg selv inkludering. Utover i prosjektet innså vi noe viktig; prosjektet får ikke sin fulle effekt ved en stortstilt lansering som en engangsarrangement. Den viktigste jobben gjenstår; å få skoler med døve/hørsels-hemmede barn til å ta i bruk filmene på en måte slik at barnas skolekamerater faktisk får lært seg å kommunisere bedre – og inkludere de døve/hørselshemmede elevene bedre. Denne jobben må gjøres over et lengre tidsrom, gjerne flere år. Den virkelige effekten vil komme gjennom at prosjektets resultater blir tatt i bruk over lengre tid – f.eks et helt skoleår. Dette vil vi følge opp framover, som en videreføring av prosjektet, hvor vi må fokusere mer på *lærerne*. Offisiell lansering av filmene har vi derfor utsatt til skolestart 2019, og vi gjør dette arbeidet med egne midler.

Bakgrunn for prosjektet

Fra prosjektsøknaden:

De fleste hørselshemmede barn som bruker tegnspråk er integrert i nærskoler, og er som regel de eneste i sitt nærmiljø som bruker tegnspråk. Hvis andre barn i deres nærmiljø kunne tegnspråk, ville det kunne bedre deres grad av inkludering i skole/barnehage. På 80-tallet ble det sendt tegnspråkkurs på TV, som "Tegn er språk" - men vi har ikke tilsvarende tilgjengelig idag. Idag har vi mulighet for å lage filmserier som kan distribueres via nett (og likevel mulig å se på TV'en i stua akkurat som før med vanlig fjernsyn). Det fins ikke noe kurs for norsk tegnspråk tilpasset BARN på nett.

Som nevnt i forordet, kom rapporten «Hørselshemmede barn og unges opplæringsmessige og sosiale vilkår i barnehage og skole» i løpet av prosjektperioden. I denne rapporten av Patrick Kermit beskrives det at mange hørselshemmede barn har sosiale utfordringer på grunn av sitt hørselstap. Dette styrker ytterligere vår argumentasjon om at det er behov for tiltak som øker inkluderingen av hørselshemmede barn i skolen.

Prosjektgjennomføring

Fra prosjektsøknaden er målet definert slik:

Utvikle en filmserie som kan sees av både døve og hørende, men som primært er produsert spesifikt mot hørende barn i den hensikt å lære hørende barn å kommunisere med døve barn. Det skal egne seg for fellesvisning. Målet er å bidra til økt inkludering av døve/hørselshemmede barn i sitt nærmiljø.

Selve produksjonen ble gjennomført som et filmprosjekt. I utvikling av konseptet involverte vi pedagogisk kompetanse samt barn selv. Vi samlet en gruppe barn (de fleste hørende) til en idemyldring i forkant av konkret manusarbeid for å få barnas egne synspunkter og perspektiver.

Vi har laget 19 videoer med samlet spilletid på ca. 40 minutter med Isaac Jacobsen og Vilde Winge som programledere. Isaac er døv, og er vokst opp i en tegnspråklig familie med døve foreldre, besteforeldre og onkler og tanter. Isaac sin far er også en av våre mest kjente tegnspråkskuespillere med blant annet hovedrolle i «Gråtende Hender» som vi var med på å filmatisere for NRK1 i samarbeid med Teater Manu og Nordic Stories. Vilde Winge er også en kjent tegnspråkartist, som

vant Norske Talenter på TV2 i 2016 med tegnspråktolking av sanger. Hun har i ettertid opptrådt med flere konserter rundt omkring i landet, og er en kjent person blant norske barn og unge. Hun er hørende, men har døv far og en mor som er tegnspråktolk.

Konseptet vårt ble at de to er programledere. Vilde er den hørende som kan tegnspråk, og hun henvender seg direkte til barna med talespråk i noen av videoene, blant annet hvor hun gir tips og råd til å kommunisere med døve/hørselshemmede. Isaac uttrykker seg på tegnspråk. I en tredje rolle er Vildes venninne, som ikke kan tegnspråk. Hun møter Isaac, og lærer litt underveis.

På denne måten lager vi en serie med ungdom som målgruppen kan identifisere seg med, og kjenne seg igjen i. Ikke minst gjennom venninnen som er «fersk» i det å kommunisere med en døv jevnaldrende.

De 19 videoene er tematisk fordelt slik:

- Introduksjon av Vilde og Isaac
- Første møte mellom Isaac, Vilde og Destiny
- Håndalfabetet med Isaac
- Familie – tegn for f.eks. mor, far, søsken osv.
- Kommunikasjon (3 videoer om dette temaet)
- Følelser
- Farger
- Dyr
- Klær
- Natur
- Skole
- Tall
- Tid
- Mat og drikke
- Hobby og fritid
- Sosiale medier

Noen eksempler fra videoene:

Her viser Isaac tegn. Vi har ca 200 grunnleggende tegn med egne tegninger gjennom serien.

Isaac besøker Vilde, og der møter han også Vildes venninne som ikke kan tegnspråk.

Selv om Destiny ikke kan tegnspråk, kommer hun langt på vei med litt starthjelp.

Videoene er utformet slik at de egner seg for bruk i skolen, for eksempel kan en lærer vise en film per uke, og snakke om det i klasserommet. Bruker man 15 minutter av en time hver uke, kan man komme langt i arbeidet med å inkludere den døve/hørselshemmede i klassen.

Videoene benytter seg av mange virkemidler underveis i form av spesialeffekter og grafikk. Alle illustrasjoner som brukes i de delene hvor man lærer bort tegn, er originaltegninger laget kun for dette prosjektet.

I fremdriftsplanen sto det opprinnelig at lansering skulle skje høst 2018. Dessverre dukket det opp mange uforutsette forhold (inkludert sykdom blant ansatte) som gjorde at vi kom 3-4 måneder bak skjema. Vi innså også underveis at en lansering rett før jul, for å rekke å gjøre alt ferdig innen prosjektperioden, ville være en halvhjertet innsats for et så viktig prosjekt.

Vi fant også ut at en generell distribuering og markedsføring av videoene slik som angitt i prosjektsøknaden, er kanskje litt i underkant av hvilken innsats prosjektet fortjener. Vi ønsker å gjøre litt mer ut av det, og har valgt å gjøre denne delen av prosjektet mer omfattende enn det som er søkt om. Dette gjør vi som en videreføring med egne ressurser i 2019.

Vi jobber nå for å lage et opplegg som gjør at prosjektet skal bli *tatt i bruk* på skoler fra skolestart i august, om 4 måneder fra skrivende stund. Dette synes vi er en mer gjennomført løsning som gir bedre effekt av prosjektet enn å «bare» lansere filmene på vanlig måte med markedsføring. Filmene vil også bli liggende permanent på nettstedet tegn.tv, planen er at webadressen blir «tegn.tv/miv» som en lett huskelig adresse – tegn på tv med Isaac og Vilde. Vi markedsfører det som en slags huskeregel.

Resultater og resultatvurdering

Vi er fornøyd med resultatet med tanke på resultatmål, i form av vår filmserie med 19 videoer. Vi vurderer resultatet som godt – en spennende produksjon som vi håper er treffende for målgruppen.

Resultat med hensyn til effektmål er noe som må vurderes i et langsiktig perspektiv. Vi vil følge opp direkte noen skoler hvor dette brukes, og fange opp tilbakemeldinger på hvor godt dette fungerer. På basis av dette kan vi utvikle nye prosjekter i samme område.

Oppsummering med konklusjon og videre planer

Vi konkluderer med at prosjektet ble gjennomført som det skulle, med unntak av lanseringen som er utsatt fordi vi vil bruke mer ressurser og tid på å få implementert det framfor å «bare» lansere det.

Dette arbeidet vil bli gjort i 2019, og vi vil kreditere ExtraStiftelsen når dette blir annonsert. Forhåpentligvis vil vi få god medieoppmerksomhet rundt dette, og håper at vi får koblet det til skolestart i august. Dette vil bli omtalt i sosiale medier på våre kanaler og der vil ExtraStiftelsen bli tagget slik at ExtraStiftelsen kan følge med på hva som skjer.

Uansett hvor omfattende en eventuell PR-kampanje vil bli, kommer videoene til å gjort synlige på <http://tegn.tv/miv> senest ved skolestart 2019 eller litt før.